

انقلاب اسلامی در مستندهای ماهواره‌ای

«از تهران تا قاهره»، «سقوط یک شاه» و «انقلاب ۵۷»

انقلاب اسلامی در مستندهای ماهواره‌ای

«از تهران تا قاهره»، «سقوط یک شاه» و «انقلاب ۵۷»

امین طیب طاهر

بهنام یاوری

امین فرخی حقیقت

سرشناسه: یآوری، بهنام، ۱۳۶۴-

عنوان و نام پدیدآور:

انقلاب اسلامی در مستندهای ماهواره‌ای: «از تهران تا قاهره»، «سقوط یک شاه» و «انقلاب ۵۷» / بهنام یآوری، امین طیب طاهر، امین فرخی حقیقت.

مشخصات نشر: تهران، لوگوس، ۱۴۰۲

مشخصات ظاهری: ۲۵۸ص.:: جدول، نمودار؛ ۱۴/۵ × ۲۱/۵ س.م.

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۸۲۵-۲۱-۳

وضعیت فهرست‌نویسی: فیبا

یادداشت: کتابنامه

موضوع:

ایران -- تاریخ -- انقلاب اسلامی، ۱۳۵۷ -- در رسانه‌های گروهی

ایران -- تاریخ -- انقلاب اسلامی، ۱۳۵۷ -- افکار عمومی خارجی

شناسه افزوده: طیب طاهر، امین، ۱۳۶۳ -

شناسه افزوده: فرخی حقیقت، امین، ۱۳۶۲ -

رده‌بندی کنگره: DSR ۱۵۶۴

رده‌بندی دیویی: ۹۵۵/۰۸۳

شماره کتاب‌شناسی ملی: ۸۸۷۰۸۴۰

انقلاب اسلامی در مستندهای ماهواره‌ای: «از تهران تا قاهره»، «سقوط یک شاه» و «انقلاب ۵۷»

امین طیب طاهر - بهنام یآوری - امین فرخی حقیقت

طراح جلد:	ویراستار:	
شمارگان: ۳۰۰	شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۸۲۵-۲۱-۳	چاپ اول: ۱۴۰۲

برای مشاهده اطلاعات بیشتر به وب‌سایت نشر لوگوس مراجعه کنید.

قیمت: ۲۰۰۰۰۰ تومان

تمامی حقوق این اثر محفوظ است. تکثیر یا تولید مجدد آن کلاً یا جزئاً، به هر شکل اعم از چاپ، فتوکپی، اسکن، صوت، تصویر یا انتشار الکترونیک بدون اجازه مکتوب از نشر لوگوس ممنوع است.

ایمیل: info@irlogos.com

تماس با مرکز پخش: ۰۹۰۲ ۱۵۴ ۰۰۴۲

فهرست

مقدمه	۱
فصل اول: مفاهیم، نظریه‌ها و روش	۵
گفتمان چیست؟	۵
تحلیل گفتمان	۷
مفهوم ایدئولوژی و نظریهٔ بازتولید	۸
نظریهٔ بازنمایی رسانه‌ای	۹
نظریهٔ ایدئولوژی و گفتمان	۱۰
تاریخچهٔ تحلیل گفتمان	۱۰
تعاریف تحلیل گفتمان	۱۲
ایدئولوژی و گفتمان	۱۸
مهم‌ترین اهداف تحلیل گفتمان	۲۰
رویکرد تتون ون دایک در تحلیل گفتمان	۲۱
انگاره‌سازی	۲۲
نظریهٔ چارچوب‌سازی	۲۵
متن مورد مطالعه	۳۴
حجم نمونه	۳۵
روش نمونه‌گیری	۳۵
روش تجزیه و تحلیل اطلاعات	۳۶
روش استخراج اطلاعات و تعریف متغیرها	۳۷
عملیاتی کردن یا مقوله‌سازی	۴۰
۱. واژگان	۴۱
۲. افراد و نهادهای مطرح شده در متن	۴۱
۳. قطب‌بندی یا غیرسازی (ارزش‌های منتسب به «خود» و «دیگری»)	۴۱
۴. استناد یا ذکر شواهد در متن	۴۲
۵. پیش‌فرض‌ها	۴۲
۶. دلالت‌های ضمنی متن (تلقین و تداعی)	۴۲
۷. مؤلفه‌های اجماع و توافق در متن	۴۲
۸. گزاره‌های اساسی متن	۴۳
اعتبار و پایایی تحقیق	۴۳

فصل دوم: آرایش گفتمان های سیاسی در آستانه انقلاب اسلامی (۱۳۵۷.۱۳۴۰) ----- ۴۵

مقدمه ----- ۴۵

آرایش گفتمان های قائل به سلطنت شاه ----- ۴۸

۱. گفتمان مدرنیسم مطلقه پهلوی ۴۸

۲. گفتمان ملی لیبرال ۵۱

۳. گفتمان اسلام غیرسیاسی ۵۵

۱. روحانیت وابسته به حکومت پهلوی ۵۶

۲. روحانیت انقلابی ۵۶

۳. روحانیت مخالف میانه رو ۵۶

۴. روحانیت غیرسیاسی ۵۷

آرایش گفتمان های انقلابی ----- ۵۸

۱. گفتمان مارکسیسم ۵۸

۲. اسلام سیاسی ۶۱

۱.۲. گفتمان اسلام سیاسی لیبرال ۶۲

۲.۲. گفتمان اسلام سیاسی چپ ۶۴

۳.۲. گفتمان اسلام سیاسی فقهاتی ۶۶

جمع بندی ----- ۶۹

فصل سوم: تحلیل و بررسی مستند «از تهران تا قاهره» ----- ۷۱

ترسیم فضای کشور در روزهای قبل از پیروزی انقلاب به روایت خبرنگار... ----- ۷۲

پیام شاه به مردم و توضیحات فرح ۷۲

مصاحبه شاه با خبرنگاران و توصیف فرح از شاه ۷۳

گزارش خبرنگار از امام و انقلابیون در نوفل لوشاتو ۷۳

صحبت های امام درباره شاه و اظهار نظر فرح درباره امام ۷۳

توصیف انقلابیون از زبان فرح و گزارش خبرنگار انگلیسی از حمله انقلابیون به خانه خواهر و مادر

شاه ۷۴

رد ادعای انقلابیون درباره وابستگی و بی لیاقتی شاه در هدر دادن منابع کشور ۷۴

رفتن شاه از کشور و پیروزی انقلاب ----- ۷۵

مراودات شاه با خارج و بازگشت امام به کشور ----- ۷۵

اموال شاه و توصیف او از زبان خبرنگاران خارجی ----- ۷۶

محاكمه عوامل رژیم شاه و آوارگی شاه بیمار ----- ۷۶

گزارش خبرنگاران از وضعیت شاه در خارج از کشور ----- ۷۷

- اشغال سفارت آمریکا توسط دانشجویان انقلابی و وخیم‌تر شدن اوضاع شاه ---- ۷۷
- معامله انقلابیون با آمریکا بر سر شاه و مصاحبه شاه با خبرنگاران درباره وضعیت ایران و شبهاتی که به خصوص درباره دارایی‌های آن مطرح شده بود ----- ۷۸
- موضع‌گیری انور سادات درباره انقلاب اسلامی ----- ۷۸
- تعریف فرح از شاه و تحلیل او از وضعیت ایران انقلابی کنونی ----- ۷۹
- تحلیل اطلاعات متن‌ها و فرامتن - انقلاب و انقلابیون و شاه در مستند «از تهران تا قاهره» ----- ۷۹
- مهم‌ترین واژگان مثبت مستند «از تهران تا قاهره»..... ۷۹
- مهم‌ترین واژگان منفی مستند «از تهران تا قاهره»..... ۸۰
- عمده افراد و نهادهای مطرح شده درباره انقلاب و انقلابیون در مستند «از تهران تا قاهره»..... ۸۰
- عمده افراد و نهادهای مطرح شده درباره شاه در مستند «از تهران تا قاهره» ۸۱
- گزاره‌های توصیفی رهبران انقلاب و انقلابیون در مستند «از تهران تا قاهره» ۸۱
- گزاره‌های توصیفی شاه در مستند «از تهران تا قاهره» ۸۶
- عمده پیش‌فرض‌ها در مستند «از تهران تا قاهره» ----- ۹۰
- دلالت‌های ضمنی مستند «از تهران تا قاهره» در قالب تلقین و تداعی ----- ۹۵
- مؤلفه‌های توافق و اجماع در مستند «از تهران تا قاهره» ----- ۱۰۶
- فصل چهارم: تحلیل و بررسی مستند «سقوط یک شاه» ----- ۱۱۳
- معرفی امام خمینی و شروع اختلافات با شاه ----- ۱۱۳
- ولایت فقیه و جشن‌های ۲۵۰۰ ساله ----- ۱۱۴
- شریعتی و الگوگیری از جنبش‌های چریکی جهان و برخورد شاه ----- ۱۱۵
- اشتباه شاه در مواجهه با امام و انقلاب ----- ۱۱۵
- رفتن امام به پاریس و نظریه ولایت فقیه ----- ۱۱۶
- به زندان انداختن مقامات رژیم توسط شاه و برخورد با مخالفان ----- ۱۱۶
- اوج گرفتن مخالفت‌ها و مواضع آمریکا در قبال دو طرف در ایران ----- ۱۱۷
- ورود امام به کشور و پیروزی انقلاب ----- ۱۱۷
- تحلیل اطلاعات متن‌ها و فرامتن - انقلاب و انقلابیون و شاه در مستند... ----- ۱۱۸
- مهم‌ترین واژگان مثبت مستند «سقوط یک شاه»..... ۱۱۸
- مهم‌ترین واژگان منفی مستند «سقوط یک شاه» ۱۱۹

- عمده افراد و نهادهای مطرح شده دربارهٔ انقلاب و انقلابیون در مستند «سقوط یک شاه».....۱۱۹
- عمده افراد و نهادهای مطرح شده دربارهٔ شاه در مستند «سقوط یک شاه» ۱۲۸
- گزاره‌های توصیفی رهبران انقلاب و انقلابیون در مستند «سقوط یک شاه» ۱۲۸
- گزاره‌های توصیفی شاه در مستند «سقوط یک شاه» ۱۲۵
- عمده استنادها و ذکر شواهد مورد استفاده قرار گرفته در مستند «سقوط یک شاه» ۱۳۰
- عمده پیش‌فرض‌ها در مستند «سقوط یک شاه» ۱۳۱
- فصل پنجم: تحلیل و بررسی مستند «انقلاب ۵۷» ----- ۱۵۵
- اصرار شاه برای افزایش قیمت نفت برای توسعهٔ کشور علی‌رغم میل غرب ----- ۱۵۵
- تلاش شاه برای برقراری و حفظ روابط بسیار خوب ایران و آمریکا و تلاش انقلابیون برای برهم زدن آن ----- ۱۵۵
- ریشهٔ مخالفت‌ها به خطر افتادن منافع مادی و تغییر سبک زندگی؛ پیوند مارکسیسم و اسلام ----- ۱۵۶
- سرمقالهٔ روزنامهٔ اطلاعات علیه امام خمینی (ره) به عنوان زندهٔ جرقهٔ انقلاب --- ۱۵۷
- برگزاری چهلم‌های سلسله‌وار حوادث اعتراضی در شهرهای مختلف کشور و مدیریت توسط مذهب‌یون ----- ۱۵۸
- مخالفت‌ها با وعدهٔ آزادی سیاسی شاه، اعتراض به جشن هنر شیراز و مظاهر مدرن توسط مذهب‌ی‌های سنتی ----- ۱۵۸
- ریشهٔ خشونت‌ها از زبان شاه و اتهام طرفین به یکدیگر در آتش‌زدن سینما رکس - ۱۵۹
- مصاحبهٔ صریح شاه با خبرنگار فرانسوی دربارهٔ وضعیت سلطنت ----- ۱۵۹
- تظاهرات آرام عید فطر به عنوان قدرت‌نمایی مذهبی‌ها ----- ۱۶۰
- راهپیمایی بدون مجوز ۱۷ شهریور و شکست تبلیغاتی شاه ----- ۱۶۰
- گزارش خبرنگار ABC News از تهران پس از ۱۷ شهریور ----- ۱۶۱
- وقوع زلزلهٔ طبس و توسعهٔ هسته‌ای ایران و بهره‌برداری انقلابیون ----- ۱۶۱
- فشار مضاعف به دولت از طریق اعتصاب‌های عمومی ----- ۱۶۲
- حضور آیت‌الله خمینی در فرانسه و نحوهٔ هدایت اعتراضات ----- ۱۶۲
- وقایع ۱۴ آبان و تغییر فلش حملهٔ انقلابیون به سمت نظام شاهنشاهی ----- ۱۶۳
- دولت نظامی غیردموکراتیک و جمهوری اسلامی دموکراتیک ----- ۱۶۳
- بهره‌برداری انقلابیون از محرم ۵۷ ----- ۱۶۳

تثبیت رهبری آیت‌الله خمینی بر اعتراضات در تاسوعا و عاشورای ۵۷	۱۶۴
تغییرات بختیار و تکنیک‌های انقلابیون برای ایجاد کاریزما برای آیت‌الله خمینی	۱۶۴
تشکیل شورای انقلاب و نقش آیت‌الله خمینی در دولت پس از انقلاب	۱۶۵
تلاش بختیار برای روبرویی اجتماعی با انقلابیون	۱۶۵
تلاش بختیار و بازرگان برای انجام گفت‌وگوهای سیاسی و عکس‌العمل آیت‌الله خمینی	۱۶۵
قدرت هماهنگی و تبلیغات انقلابیون در مراسم استقبال در فرودگاه	۱۶۵
قائل‌نبودن سهمی از انقلاب برای چپ‌ها و دانشگاهیان توسط آیت‌الله خمینی	۱۶۶
حمایت گروه‌ها و طبقات مختلف اجتماعی از آیت‌الله خمینی در عین وجود اختلاف	۱۶۶
استراتژی اختلاف بین ارتش و بختیار و حمله به بختیار	۱۶۷
آشکارشدن شیوه حکومت اسلامی مدنظر آیت‌الله خمینی	۱۶۷
شیوه برگزاری راهپیمایی برای حمایت از بازرگان و بیعت همافران در ۱۹ دی	۱۶۸
تحلیل اطلاعات متن‌ها و فرامتن - انقلاب و انقلابیون و شاه در مستند «انقلاب ۵۷»	۱۶۸
مهم‌ترین واژگان مثبت مستند «انقلاب ۵۷»	۱۶۸
مهم‌ترین واژگان منفی مستند «انقلاب ۵۷»	۱۷۱
عمده افراد و نهادهای مطرح‌شده درباره شاه در مستند «انقلاب ۵۷»	۱۷۳
عمده افراد و نهادهای مطرح‌شده درباره انقلاب و انقلابیون در مستند «انقلاب ۵۷»	۱۷۴
گزاره‌های توصیفی رهبران انقلاب و انقلابیون در مستند «انقلاب ۵۷»	۱۷۵
گزاره‌های توصیفی شاه در مستند «انقلاب ۵۷»	۱۹۲
عمده استنادها و ذکر شواهد مورد استفاده قرارگرفته در مستند «از تهران تا قاهره» «انقلاب ۵۷»	۱۹۵
عمده پیش‌فرض‌ها در مستند «انقلاب ۵۷»	۱۹۶
مؤلفه‌های توافق و اجماع در مستند «انقلاب ۵۷»	۲۱۷
فصل شش: نتیجه‌گیری و خلاصه یافته‌ها	۲۳۱
مقدمه	۲۳۱
مستند از تهران تا قاهره	۲۳۲
مستند سقوط یک شاه	۲۳۶

۲۳۸----- مستند انقلاب ۵۷

۲۴۰----- جمع‌بندی

۲۴۳----- فهرست منابع

مقدمه

امروزه در عصری به سر می‌بریم که رسانه‌های بصری به دلیل سهولت دسترسی‌شان، به‌عنوان منابع قابل‌رجوع قدرت زیادی پیدا کرده‌اند و انسان کنونی اگر بخواهد دربارهٔ موضوعی مانند انقلاب اسلامی اطلاع کسب کند ترجیح می‌دهد این کار را با مراجعه به تصاویر انجام دهد و در نتیجه به روایت تصویری آن تن می‌دهد.

در طول سال‌هایی که از عمر انقلاب اسلامی می‌گذرد رسانه‌های بین‌المللی همواره علاقه داشته‌اند مستندهایی را در رابطه با ایران پس از سال ۱۳۵۷ بسازند. در سال‌های اخیر با حضور جدی‌تر تلویزیون‌های ماهواره‌ای فارسی‌زبان در عرصهٔ دسترسی مخاطب ایرانی، ساخت مستندهایی با مضامین اجتماعی-سیاسی دربارهٔ جامعهٔ ایران بیش‌ازپیش به چشم می‌خورد و حوادث انقلاب ایران به یکی از موضوعات جذاب برای ساخت چنین مستندهایی تبدیل شده است. تفاوتی که ممکن است در نوع نگاه این مستندها با مشابه خارجی‌شان در پرداختن به اتفاقات انقلاب ایران وجود داشته باشد، از متفاوت بودن مخاطبان‌شان سرچشمه می‌گیرد. در مستندهایی که برای مخاطبان ایرانی ساخته می‌شوند قاعدتاً باید حساسیت بیشتری در ارائهٔ اطلاعات اعمال شود؛ چراکه ممکن است خود مخاطب یا اطرافیان او در بطن حوادث اوایل انقلاب بوده باشند و اطلاعات خارج از متن او، کار را برای پذیرش روایت سازندهٔ مستند از آن وقایع سخت‌تر کند. ساخت مستندهای گوناگون در عرصهٔ سیاسی، اجتماعی و فرهنگی از جمله

برنامه‌هایی است که در سال‌های اخیر تلویزیون‌های فارسی‌زبان سرمایه‌گذاری جدی بر روی آن کرده‌اند که از آن جمله می‌توان مستندهایی چون سقوط یک شاه، از تهران تا قاهره، رضاشاه، بازی با آتش، اعترافات اجباری، هرگز نخواب کوروش، ایران به کدام سو می‌رود، پیکار دو جنس، ایران قدیم، کمک در تهران، بیست و چندم خرداد، مردی با کاپشن بهاری، از بطن سوریه، بخوان آزادی، چشم‌انداز تحریم، در تبعید، عفاف و حجاب، همه مادران من، نامه به رئیس‌جمهور، قانون اساسی، رأی مخفی، سرودهای انقلابی، تهران بدون مجوز، چشم‌انداز انقلاب و چشم‌انداز اقتصادی را نام برد.

در میان این اسامی سه مستند برجسته به چشم می‌خورد که در ظاهر به زندگی شاه سابق ایران می‌پردازند، اما تصویری که از این رهگذر از انقلاب اسلامی به نمایش درمی‌آید با روایتی که رسانه ملی از وقایع سال ۵۷ تعریف می‌کند، تضادی آشکار دارد. اهمیت پرداختن به موضوع انقلاب اسلامی از آنجا ناشی می‌شود که این مسئله با فلسفه وجودی و مشروعیت نظام جمهوری اسلامی پیوندی عمیق و ناگسستنی دارد. مستندهای «از تهران تا قاهره»، «سقوط یک شاه» و «انقلاب ۵۷» را می‌توان از این جهت متمایز دانست که به ادعای سازندگان آن، در این مستندها دریچه‌ای که رو به مخاطب جوان و انقلاب‌نندیده گشوده می‌شود، با روایت رسمی جمهوری اسلامی متفاوت است. در نتیجه پخش چنین مستندهایی می‌تواند به‌ویژه بر آرا و افکار نسل جوان جامعه تأثیرگذار باشد و چه بسا با توجه به قدرت رسانه‌ها و سهولت دسترسی به آن‌ها، دیدن مستندهای تاریخی بر مطالعه کتب تاریخی ترجیح داده شود. این مسئله می‌تواند برای دلسوزان فرهنگی کشور و همچنین مسئولان رسانه ملی یک تهدید جدی محسوب شود.

مستند «از تهران تا قاهره» محصول سال ۱۳۹۱ به تهیه‌کنندگی رها اعتمادی است که تاکنون بارها به مناسبت‌های مختلف از جمله سالروز مرگ شاه یا در ایام دهه فجر از تلویزیون من‌و‌تو پخش شده است. این مستند ۱۴۰ دقیقه‌ای روایتی متفاوت از وقایع ۱۳۵۷ هجری شمسی در ایران را به زبان فرح پهلوی برای مخاطب ایرانی عرضه می‌کند که روایتی از زبان نزدیک‌ترین فرد به شاه سابق ایران است.

مستند «سقوط یک شاه» ساخته مازیار بهاری که در دو قسمت ۵۰ دقیقه‌ای در تاریخ ۲۸ دی و ۵ بهمن سال ۱۳۹۱ از برنامه آپارات تلویزیون بی‌بی‌سی فارسی پخش شد نیز به

اتفاقات شکل‌گیری انقلاب اسلامی ایران می‌پردازد. در این مستند با افرادی چون فرح دیبا، آیت‌الله صانعی، داریوش همایون، ابراهیم یزدی، عباس عبدی، اسحاق سگف^۱، نماینده نظامی وقت رژیم صهیونیستی در ایران، هنری پرکت^۲، مسئول میز ایران در وزارت امور خارجه آمریکا در سال‌های ۱۳۵۷-۱۳۵۸، هاشم صباغیان و الیعزر تسفریر^۳ مأمور موساد در ایران در سال ۱۳۵۷، مصاحبه شده است.

مستند «انقلاب ۵۷» را، که برای اولین بار در شهریور ۱۳۹۳ از شبکه من‌وتو در ۵ قسمت پخش شد، سام غفارزاده و آرش آشتیانی تهیه کرده بودند. «انقلاب ۵۷» در ۵۳۰ دقیقه سعی دارد تا با تکیه بر آرشیو غنی‌ای که در دسترس تهیه‌کنندگان آن بوده است وقایع سقوط سلسله پهلوی و پیروزی انقلاب اسلامی را به صورت میسوط برای بینندگان خود به تصویر بکشد.

در این تحقیق سعی شده تا با انتخاب سه مستند از دو تلویزیون من‌وتو و بی‌بی‌سی فارسی به بررسی آن‌ها بپردازیم و نوع نگاه آن‌ها را به موضوع انقلاب اسلامی تحلیل کنیم. در دنیای کنونی با توجه به رشد فزاینده تلویزیون‌های ماهواره‌ای، انتخاب مخاطبان گستره بیشتری پیدا کرده است. دنیس مک کوایل^۴ (۱۳۸۷) در این رابطه چنین می‌گوید: «نتیجه پیشرفت‌های جدید و وفور نسبی رسانه‌ها و محتوای صوتی-تصویری آن بوده که به افزایش انتخاب برای بسیاری از مخاطبان انجامیده است» (مک کوایل: ۱۵). ظهور و حضور روزافزون تلویزیون‌های ماهواره‌ای فارسی‌زبان در سبد دسترسی مخاطبان ایرانی را می‌توان یک تهدید جدی برای رسانه ملی در نظر گرفت. رصد دقیق این شبکه‌ها در سه سال گذشته ما را به رویکرد جدید این شبکه‌ها در ساخت مستند با موضوع ایران و جامعه ایرانی رهنمون می‌کند که به این بهانه در بیشتر موارد، پای حاکمیت و نظام سیاسی در ایران نیز به این مستندها باز می‌شود.

دو شبکه تلویزیونی من‌وتو و بی‌بی‌سی فارسی که از نظر کیفیت ساخت برنامه و همچنین اقبال مخاطب گوی سبقت را از سایر رقبای خود ربوده‌اند، با اتخاذ رویکرد مذکور

1. Yitzhak Sagef
2. Henry Perket
3. Eliezer Tsafirir
4. Denis McQuail

اقدام به ساخت مستندهایی کرده‌اند که انقلاب اسلامی ایران به عنوان نقطهٔ کانونی آن به شمار می‌رود. مصاحبه‌های متعدد با فرزند و همسر شاه مخلوع و همچنین شخصیت‌های سابقاً انقلابی یا وابستگان دربار در قالب مستندهایی چون «از تهران تا قاهره» و «سقوط یک شاه» از این دست هستند.

اگر مدیران و برنامه‌سازان سازمان صداوسیما با تحلیل مستندهای پخش شده در شبکه‌های ماهواره‌ای آشنا نباشند نمی‌توانند مختصات زمین بازی را به درستی ترسیم کنند و به مقابله با آن‌ها بپردازند و اگر بررسی این مستندها را از دایرهٔ تحلیل بیرون کنیم با توجه به تأثیرگذاری آن‌ها در بین بخشی از مخاطبان، رسانهٔ ملی نمی‌تواند اقدام مؤثری در این زمینه انجام دهد و به راحتی اجازه دهد تا ذهن این قشر از افراد جامعه به تسخیر این شبکه‌ها درآید.

از طرفی موضوع مورد تحلیل در این مستندها، یعنی انقلاب اسلامی، مسئله‌ای حیاتی و استراتژیک برای نظام اسلامی ایران به شمار می‌رود که زیر سؤال بردن آن به معنای حمله به ستون‌های اصلی زیربنایی و مشروعیت نظام در بین افکار عمومی است.

بنابراین تحلیل این‌گونه مستندها و شناخت ایدئولوژی‌های حاکم بر این متون رسانه‌ای و نیز پی‌بردن به ارزش‌ها و هنجارهای مطرح شده در این مستندها و شیوهٔ مطرح کردن این ارزش‌ها و هنجارها ضروری به نظر می‌رسد. همچنین می‌توان با بررسی نقاط قوت و ضعف این مستندها و بهره‌گیری از آن‌ها، در جهت ارتقای مستندهای سازمان صداوسیما اقدام کرد.